ԹԻՎ 12 ԱՐԱՔ ՇԱՎԱԼ ԺԹ — 1877 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 15 ՇԱԲԱԹ ԻՐԹԼՈՒ — ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 27 ԹՎ. 96 — 3578

Մանզուվկի էֆքեարը սէնէտէ 300 նիւսխէ իթիպարը յա, գըյմէթի իսթանպոլ իչին 10 ատէտ մէճիտիյէ օլտուզու կիպի, թաշրալար իչին տախի, սէնէտէ քէղալիք 300 նիւսխէսի բոսթա բարասը հիսապըմըզա օլարադ, 12 ատէտ մէճիտիյէ օլաճագ տըր։

Պիր նիւսխէսի գայիմէ հիսապը յա, 50 բարաեա սաթըլաճագ տըր։

Մանգալի Էֆքեար

ՄԻԻՆԱՏԻՒ ԷՐՃԻԵԱՍ

ՍԱՊԱՀ ՆԻՒՍԽԷՍԻ

Իլանաթը պէհէր սաթըը 1 ինի ատէտա 3, 2 ինի ատէտա 2, 3 ինիւ վէ սայիր ատէտալար իչին 1 ղրուշ։ Մէքթուպ վէ սայիրի, Պալատատա բէյնճէնկիսի բաղարընտա վագը Նո. 41 Իրսի խանընտա, Կարապետ Ե. Փանոսեան խամինէ կէօնտէրիլմէլի պիր։

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ ԹԷԼԷԿՐԱՖԻՅԷ

ԱԺԱՆՍ ՊՈՐՏԷԱՆՈ

Վիէննա, 25 հոկտ.

Մէտիլքէթէյն իմարէթի, Մաճարլըլար Մէտիլքէթէյնէ հիւճում իթտիկը տէյի ուսուլ ու ատէթէ մուղայիր օլարագ իլան իտէրէք իշլէմիշ օլտուզու խէյատատան տոլայը Ավթրիա վէ Մաճար հիւքիւմէթիտէն բէսմէն մաղուր տիլէյիպ, Ավըսթրիա վէ Մաճար տէվլէթիներին ապա հալը պիթարաֆիտէն շաշմաճը օլտուզունու իգրար իյլէմիշ տիր։

Բարիս, 25 հոկտ.

Պորտատա ֆոնտո ֆիյաթը տուրկուն։ Ահվալը բոլիթիգայէ տախիլյէ բէք ֆէնա հալտէ տիր։

Պրուքսէլ, 25 հոկտ.

Ասաքիրի Շահանէ իլէ վուզու պուլան սոն մուհարէպէլէրտէ բրէնս աշ Լէոշէնսէրկ վուրուլուպ էօլտիւ։

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Տիւնքի կիւն Ինկիլթէրա ակֆիրի սատրազամ հաղրէթլէրինին գօնաղընա կիտէրէք, սատրը միշարիէյհ հաղրէթլէրի իլէ միւլագաթ իթտիքէյն ս նրա, սատրազամ հաղրէթլէրի մայէյնի հիւմաեունա կիտէրէք հուզուրու Շահանէնէ չըզմը տըր։

— Օրխանիէ գօմանտանը Նէվքէթ բաշա հաղրէթլէրինտէն հոկտ. 2 թարիխէ ալընան թէլէկրաֆնամէտէ օգուանմուշ տուր։

Թէլիշտէ վուզու պուլան մուհարէպէյի արզ իթմիշ իսմ։ Միրալայ Նազիֆ պէյտէն շիմոմ ալտըղըմ թէլէկրաֆտա, մուդատտէմէ տոխի արզ օլունտուղու իլգրէ, տիւշմէն Թէլիշ իսթիհքեամաթը իւգէրինէ սուրմէթի չէտիտէ վէ էքիտէտէ իճրայի մուհամէմաթ իթմիշ իսէ տէ, ճիւմլէսինտէ բէրիչան օլ բաղ, իսթիհքեամարը Իլէրուսի նաչէլէրի իլէ տոլմուշ, վէ վուզու պուլան զաեաթը միւպալաղասըզ օլարադ պինտէն զիյատէ օլուպ, պունլարըն պիր խայլիսի տաչի դապիթ օլտուզու հալտէ, ասաքիրի Շահանէտէն չու մուհարպէտէ վուզու պուլան չէհիտ վէ մէճրուհ 50 նէֆէրտէն իսարէթ պուլունմուշ տուր։

— Տէվլէթլու զաղի Ահմէտ Մըսթար բաշա հաղրէթլէրինտէն հոկտ. 12 թարիխլէ ալընան թէլէկրաֆնամէ տիր։

Ցիւն աղշամ իւզէրի Միլի Տիւզինտէ տիւշմէն աթէլէրի կէօրիւմէսի իւզէրինէ, պուլունտուղումուզ կնճուր մէվգըընտա պահրէթ իւզրէ պուլունուրմուշ իսի։ Սապահլեանը մէզքիւր Միլի Տիւզինտէ Գարա Արտղան զարիէսինտէն աչաղը տիւշմէնին իւչ ալայ սիւարիսի իլէ պիր տէ թօրմու պէօրիւլիւ ինմէքտէ օլտուզու կէօրիւլտիւկինտէ, գուվվէթի անլաշըլմադ իւզրէ պիր ադ թէվգըֆ օլունտու։ Իլէրուլէյէն տիւշմէնին եալընըզ պունտան իսարէթ օլտուզու վէ Զօն քէօյիւնէ տօղրու իլէրուլէտիքլէրի ճիհէթլէ, նէգադ ամիղանէմտէքի գուվվէթլէ իւզէրլէրինէ թէտբիրուզ իսիլէրէք, սատ 4 տէ մուհարպէպէ պէտ օլունտու։ Իմթիտատ իտէն ալթը սատ մուհարպէտէ տիւշմէն կէրիլէնէրէք, վէ պիր պուչուզ սատ թատիպ օլունարադ, մէզքիւր Գարա Արտղանտան եօգաբը Միլէյի ավուզինէ չըղմադ իւզրէ չապալանը տըր։

Ախշամ օլտուզու ճիհէթլէ թարաֆէյինին զայաթը նա մալիւմ օլտուզու, վէ ենէ կիճէ կէճսուր մէվզբինէ տէօնիւլտիկի մաարուզ տուր։

— Բուսիա վէ Լի ահտընընը Պուլղարիսթանտա իճրա իթտիյի պիր քէչի էնասընտա տիւգ Սէրթ տը Լէօղէ պէրկին անընտան վուրուլուպ վէֆատ իթտիյինի տիւնքի նիւսխէմիզտէ Թէլէկրաֆ հավատիսի օլարագ պիլտիրմիշ իսկը։ Լէվընթտա օգուանտուղունա կէօրէ, տիւգը միւամիլէյհ Բուսիա իմբէրատօրունուն զըզ գարնտաշը միւթէվէֆա կրանտ տիւչէս Մարինին օղլու օլուպ, վէլիի ահտընը էրքեանը հարպ զապիթանընտան իմիշ։

— Վիէննատան հոկտ. 16 թարիխի օլարագ Էվրօբա զաղէթալարընա չէքիլէն պիր Թէլէկրաֆնամէյէ կէօրէ, Թունատա պուլունան Բուս Ֆիլօսու, Մէտիլքէթէյն սէֆիրիէլերի տախի տախիլաէ օլտուզու հալտէ, 3 մինիթէօր, 26 վարօր, վէ 25 իսթիմտոթատան իսարէթ իմիշ։

— Բուլթիշ Գօրէսբօնտէնց զաղէթասընտա օգուանմուշ տուր։

«Սըրպիա իմարէթի, թէտարիքեաթը հարպկէսի հագդընտա Պասը Ալիսէն հէնուզ հիչ պիր կէօնա նօթա ատազ իթմէմիշ տիր։ Պունունլա պէրապէր, սատրազամ հաղրէթլէրի, Սըրպ ամէնթօսու միւսիւ Գրիսթիչէ Սըրպիսթանընն թէտարիքեաթը հարպկէսինտէն տոլայը ատէտի խոշնուտիեթինի լիսանէն պէեան իտիպ, թէտարիքեաթը մէզքիւրէյի թայեիսլ իյլէմիշ տիր։ Միւսիւ Գրիսթիչ, սատրը միշարիէյհ հաղրէթլէրինին միթալաաթը մէզքիւրէսինի հիւքիւմէթի մաթսուսասընա սիլտիրիսլ, սատրազամ էտհէմ բաշա վէ եաստա խարիճիյէ նազըրը Սէրվէր բաշա հաղարաթը, պու մատուէտտէն թէքբար պահս իթտիքլէրի հալտէ նէ ճիվապ վէրմէսի լազըմ կէլտիկինէ տայիր թարիխաթ իսթէմիշ։ Պունուն իւզէրինէ, Սարպ իմարէթի Սըրպիանընն թէտարիքեաթը հարպկէսի, հիւքիւմէթի Սէնիյէնին Սըրպ սինրունտա բէք չօգ ասքէր ճէմ իթմէսինտէն նէչէթ իթմիշ օլտուզունու սիլտիրմէսինի վէ Պապը Ամի բաշբօրթլարընը վիրմէսիքճէ Տէրիսաատէթտէն հարէքէթ իթմէմէսինի, միւսիւ Գրիսթիչէ էմր ու թէնպիհ իյլէմիշ տիր։

— Ասքէրէ ալընմատադ իչին էեալէթլէրտէն Տէրիսաատէթէ բէք չօգ ատամ կէլմիշ օլտուզունտան, պունլարըն պիր խայլիսի տաչի դապիթ օլտուզու հալտէ, ասաքիրի Շահանէտէն չու մուհարպէպէ վուզու պուլան չէհիտ վէ մէճրուհ 50 նէֆէրտէն իսարէթ պուլունմուշ տուր։

— Տէվլէթլու զաղի Ահմէտ Մըսթար բաշա հաղրէթլէրինտէն հոկտ. 12 թարիխլէ ալընան թէլէկրաֆնամէ տիր։

Ցիւն աղշամ իւզէրի Միլի Տիւզինտէ տիւշմէն աթէլէրի կէօրիւմէսի իւզէրինէ, պուլունտուղումուզ կնճուր մէվզբընտա պահրէթ իւզրէ պուլունուրմուշ իսի։ Սապահլեանը մէզքիւր Միլի Տիւզինտէ Գարա Արտղան զարիէսինտէն աչաղը տիւշմէնին իւչ ալայ սիւարիսի իլէ պիր տէ թօրմու պէօրիւլիւ ինմէքտէ օլտուզու կէօրիւլտիւկինտէ, գուվվէթի անլաշըլմադ իւզրէ պիր ադ թէվգըֆ օլունտու։ Իլէրուլէյէն տիւշմէնին եալընըզ պունտան իսարէթ օլտուզու վէ Զօն քէօյիւնէ տօղրու իլէրուլէտիքլէրի ճիհէթլէ, նէգադ ամիղանէմտէքի գուվվէթլէ իւզէրլէրինէ թէտբիրուզ իսիլէրէք, սատ 4 տէ մուհարպէպէ պէտ օլունտու։ Իմթիտատ իտէն ալթը սատ մուհարպէտէ տիւշմէն կէրիլէնէրէք, վէ պիր պուչուզ սատ թատիպ օլունարադ, մէզքիւր Գարա Արտղանտան եօգաբը Միլէյի ավուզինէ չըղմադ իւզրէ չապալանը տըր։

Ամանաթ պանկասը սէնէտէ 300 նիւսխէ իթիպարը յա, գըյմէթի իսթանպոլ իչին 10 ատէտ մէճիտիյէ օլտուզու կիպի, թաշրալար իչին տախի, սէնէտէ քէղալիք 300 նիւսխէսի բոսթա բարասը հիսապըմըզա օլարադ, 12 ատէտ մէճիտիյէ օլաճագ տըր։

Պիր նիւսխէսի գայիմէ հիսապը յա, 50 բարաեա սաթըլաճագ տըր։

Պիր ճիհէթինտէ օն ալթընճը ֆըրդանըն պիրինճի ալայը 3,000 քիչիտէն իսարէթ օլտուզու հալտէ, 1,760 նէֆէրի թէլէֆ օլունուշ, վէ պունղարտան 60 ը զապիթ պուլունմուշ տուր։

Թիւրքէրին միւհիմմաթը բէք չօգ օլուպ, տուրմադըզը աթէշ իթմէքտէ իտիլէր քի, պունա հիչ պիր օրտու գարշը գոյամադ իտի։ Պու սէպէպտէն ժէնէրալ Սգօսլէֆ —պունու սէօյլէյէն քէնտիսի տիր— բիտաէ ասքէրինի մուհաֆազա իթմէք իչին տիւշմէնէ 600 աեագ գալարագ 49 թօր իլէրի սիւրմիշ օլտուզու հալտէ, մէզքիւր թօրլարը կէրի չէքմէէ մէճպուր վէ եարըմ սաաթը իչինտէ 16 բարէ թօրու խարադ օլմուշ տուր։ Պունտան մաատա իչ թօր տա տիւշմէնին էլինէ կէչմիշ տիր։

Եէվմի մէզքիւրտէ թուրան էսիրլէրին իֆտատէսինէ կէօրէ, ասաքիրի Շահանէտէն հէր պիրի 150–200 էլ ասէչ իթմիշ տիր։ ժէնէրալ Սգօսլէֆ ասաքիրի Շահանէնին իսրագ իյլէտիյի չէճասաթը մէտհ ու սէնա իտիեօր։

— Թակալթ զաղէթասընտա կէօրիւլէն պիր Թէլէկրաֆա կէօրէ, կէչէնքի Գարս մուհարէպէսինտէ Թիւրքլէր 30 պին քէշէտէն իսարէթ օլտուզլարը հալտէ, Բուսլար 70 պին քիշի իմիշլեր։ Բուս ասաքիրի իչ ֆըրդաեա թագսիմ օլունուպ, Էէյման, Բօօր վէ Լազարօֆ նաման ժէնէրալլարընն թահթը գօմանտասընտա պուլունմուշլար տը։ Մուհարէպէի գազանան Գավդասիանընն կրընտաիէ ֆըրդասը օլմուշ տուր։ Մէզքիւր ֆըրդա ժէնէրալ Սգօսլէֆին գօմանտասընտա օլտուզու հալտէ յունիս 27 տէ Զէվինտէ վուզու պուլան մուհարէպէտէ մաղլուպ օլմուշ իտի։

— Բուս մէնպաշընտան ալընան մաիլմաթա կէօրէ, Գարս մուհարէպէսինտէ էսիր թուրանլան եէտի նէֆէր բաշալարընն իչինտէ չէյս Շամիլ իլէ մաասուսի զաղի Մէհէմմէտ բաշա իլէ Շէվքէթ պէյ պուլունուեօր իմիշ։ Խաթըրլարտա տը քի Գավդասիա խանանընա էօն աեագ օլանլար միշարիէյհ Մէհէմմէտ բաշա իլէ Շէվքէթ պէյ օլմուշ տուր։

Ցիւնքի Խաթանպոլտա կէօրիւլէն միշարիէյհ զաղի Մէհէմմէտ բաշանընն հոկտ. 22 թարիխլի պիր թէլէկրաֆնամէսի, թակալթէն մէզքիւր հավատիսի եալանա չըղարբեօր։ Բաշայի միշարիէյհ մէզքիւր թէլէկրաֆը հարէմինէ չէքմիշ օլուպ, պունտա սալիմէն Գօրիւմ Տիւղ ֆիրարէ մուվաֆֆադ օլմուշ օլտուզունու սիլեան իյլէմիշ տիր։

— Ավսթրիա վէ Մաճար ակֆիրի գօնթ Զիչի հաղրէթլէրի Էվվէլիսի կիւն Մէհէմմէտ Ալի բաշա հաղրէթլէրինէ վիզիթա վէրմիշ տիր։

— Ալտըղըմըզ մալիմաթա կէօրէ, էսիրնէ խաթթը իւզէրինտէ վագը Սինէքի սթասիօնունուն թէլէկրաֆ մէմուրու ապրապա իլէ կիթմէքտէ իքէն, Զէրբէսպէր իւզէրինէ հիւճում իտիպ, մէրզումմէմուրու իլէ արապաճըլը վուրուպ էօլտիրմիշլեր, վէ քէնտիկը ապրապայա պինիպ մէզքիւր սթասիօնը էօնիւնտէն սէրպէսթճէ կէչիպ կիթմիշլեր տիր։ Մէմուրու մէրզումմ Պավիկրալը իտի։ (Խաթանպոլ)

— Վիէննատան չէքիլմիշ օլան հոկտ. 19 թարիխլի պիր թէլէկրաֆտա օգուանմուշ տուր։

Բըլգնա էօնիւնտէ Մէտիլքէթէյն սասքիրինին եարըզլարը հէնտէքլէրին ինչաթը գիճատէ իլէրի վարըեօր։ Բրէնա Շարլընը օրտուսունտա պուլունան լազգիմրար, հավանը ֆիէնալրընտա պագմանեարադ Օսմանը թապեասընա եիզ մէթրօ զալարագ իլէրի վարտըրար։ Մէզքիւր թապեասան սոնրա Պիզօվա թապեասը իւգրինէ հիճում օլունաճագ տըր։ Նիմսի մէսէլէ չուանտա տը քի մէզքիւր թապեալարը զապթիթմէքլէ Բուսլար իլէ Մէտիլքէթէյն ասքէրլէրի պէօյիւք պիր իր կէօրմիշ օլաճագտը։ Թիւրքլէր տիւշմէնին զալթ իթմէքիսթէյի իսթիհքեամլարընն արզասընտա եէնի իսթիհքեամ եարմանա վագթի պուլուպ, պու սուրէթլէ պիր չօգ վաղթի մուհասէրէ մուհարէպէսի վուզու պուլարադ բէք չօգ ասքէր զըրրլաճագ տըր։ Բուսլար նիհայէթ ֆիթուհատը ղազանալար տախի պիր դալա զապթ իթմէք տէյէրէք իֆթիխար խոշմէնէհքլէր տիր։

— Թայմս զազէթասընընն կորնի Պիմիտիէնէ պուլունան մուխպիրինտէն ալտըղը հոկտեմբեր 9 թարիխի թէլէկրաֆընտա օգուանմուշ տուր։

Բէնգազա դարը վուզու պուլան իլգ հիճումտան պէրու օրտու պուլունմուշ օլան տոն Գարլոս պու կիւն պուրայա կէլիպ, Բուսիա իմբէրատօրու իլէ միւլագաթ, վէ պու սաբահտա կրան սուդ Նիզօլա իլէ թաամ իյլէտի։ Միւսիսիկյէնին բիֆազաթընտա իքի նէֆէր եավէրի հարպ պուլունուպ, իւչիւ ակ Ինկիլիզ զապթ իյէրինին կիյտիքլէրի չաքէթ կալի պիրէր չաքէթ կիյմիշլէր տիր։ Տոն Գարլոսուն, Բուս օրտուսունտա պուլունմասընա Բուս գապիթանը միանընտա էնէյի մանէտարար վիրիլիյօր։ Նաուրլի մալիմմիր միամիլէյհ Պուլղարիսթանա կէլտիկինտէ, Բուսիա հիւքիւմէթինէ, օրտուսունտա պիր գօմանտա տարիհատ իթմէյէ արզու պէտան իթմիշ տիր։

Պավիկրա բրէնսլէրինտէն բրէնս Արնիլֆ տախի պէրապէրինտէ պիր եավէրի հարպ օլտուզու հալտէ իմբէրատօրուն օրտու մէրքէզինէ կէլտի։ բրէնսը միւշարիէյհին, Բուսիա իմբէրատօրու Բուսիաեա ավտէթ իտէնէ գատար Բուսլարընն օրտու մէրքէզինտէ զալաճաղը զանն օլունուեօր։

Թասթալար իլէ մէճրուհլար եաղմուրլարտան վէ սօղուգտան բէք չօգ սրդընթը չէքէյօրլար։ Միթէքհարրիք խասթախանէլէրին ահվալինտէն խապէրտար օլան պիր զաթտան իչիթտիկմէ կէօրէ, սրթմա իլէ իսալ վէ գանկրէնատան բէք չօգ ատամ գըրըլըյօր իմիշ։

Հարաքեաթը ասքէրիյէ հէր թարաֆտա տուրմուշ կիտէ կէօրիւնիւեօր։ Միւէյէման բաշա Բուսլարը սաղ ճէնահը իւզրինէ հիճում իտէճէյի վէ Բլէվնանը պիր ատան եաստա ալթը հաֆթատան թէսլիմ օլաճաղը գավիէն զանն օլունուեօր։

— Բիա-Վատիւնինտէն (Օրսօվա դուրպինտէ վագը տըր) Բօմանիւլ նամ Ռէլահ զաղէթասընա եապըլմըշ տըր։

Մաճարլարտա հէնէճանը ագիմ հիքմ իտիյօր։ Թէմին օլունտուղունա կէօրէ 5 տիւն վէ էվվէլսի կիւն էհալի իլէ ասքէրէր պէյինտէ պիր գավգա վուզու պուլարադ էլի գատար ատամ թէլէֆ օլմուշ տուր։ Հէր կիւն պիլահ, միւհիմմաթ վէ Թիւրք ֆէպլէրի զուհուր իտիեօր։

Պիքրէչտէն եազըլարընա կէօրէ, Բուսլարը օրտու մէրքէզի, Մաճար, Լէհ, վէ Թիւրքլէրին Մէտիլքէթէյն կիրմէք նիեթինտէ օլտուզլարընը չօգ ատամ պիլիր իտի։ Պունլարը նէյլէթ, Գալարտա կիրիպ, Սիլիսթրէատէն կէլէն Օսմանը ասքէրլէրէյլէ պիրլէշիպ, Մէտիլքէթէյն ակմիր եօլունու թախսիսլատէն իստարէթ իտի։ Բուղար պունուն էօնիւնէ ատմադ իչին էվվէլինտէն հաղըրլադ էկօմիշլեր իտի։

Պանիկրա բրէնսլէրինտէն բրէնս Արնիլֆ տախի պէրապէրինտէ պիր եավէրի հարպ օլտուզու հալտէ իմբէրատօրուն օրտու մէրքէզինէ կէլտի։ բրէնսը միւշարիէյհին, Բուսիա իմբէրատօրու Բուսիաեա ավտէթ իտէնէ գատար Բուսլարընն օրտու մէրքէզինտէ զալաճաղը զանն օլունուեօր։

Թասթալար իլէ մէճրուհլար եաղմուրլարտան վէ սօղուգտան բէք չօգ սրդընթը չէքէյօրլար։ Միթէքհարրիք խասթախանէլէրին ահվալինտէն խապէրտար օլան պիր զաթտան իչիթտիկմէ կէօրէ, սրթմա իլէ իսալ վէ գանկրէնատան բէք չօգ ատամ գըրըլըյօր իմիշ։

Հարաքեաթը ասքէրիյէ հէր թարաֆտա տուրմուշ կիտէ կէօրիւնիւեօր։ Միւէյէման բաշա Բուսլարը սաղ ճէնահը իւզրինէ հիճում իտէճէյի վէ Բլէվնանը պիր ատան եաստա ալթը հաֆթատան թէսլիմ օլաճաղը գավիէն զանն օլունուեօր։

— Բիա-Վատիւնինտէն (Օրսօվա դուրպինտէ վագը տըր) Բօմանիւլ նամ Ռէլահ զաղէթասընա եապըլմըշ տըր։

Մաճարլարտա հէնէճանը ագիմ հիքմ իտիյօր։ Թէմին օլունտուղունա կէօրէ 5 տիւն վէ էվվէլսի կիւն էհալի իլէ ասքէրէր պէյինտէ պիր գավգա վուզու պուլարադ էլի գատար ատամ թէլէֆ օլմուշ տուր։ Հէր կիւն պիլահ, միւհիմմաթ վէ Թիւրք ֆէպլէրի զուհուր իտիեօր։

Պիքրէչտէն եազըլարընա կէօրէ, Բուսլարը օրտու մէրքէզի, Մաճար, Լէհ, վէ Թիւրքլէրին Մէտիլքէթէյն կիրմէք նիեթինտէ օլտուզլարընը չօգ ատամ պիլիր իտի։ Պունլարը նէյլէթ, Գալարտա կիրիպ, Սիլիսթրէատէն կէլէն Օսմանը ասքէրլէրէյլէ պիրլէշիպ, Մէտիլքէթէյն ակմիր եօլունու թախսիսլատէն իստարէթ իտի։ Բուղար պունուն էօնիւնէ ատմադ իչին էվվէլինտէն հաղըրլադ էկօմիշլեր իտի։

ՐՈՒՍԻԱ ԹԱՐԻԽԻ

[5 ինճի Նիւմէրօտան պագըյյէ]

Վլատիմիր պիւյիւք-պէյի Անտրէնին գուվվէթ ու գուտրէթի, սուլհ ու սալահ սայէսինտէ կիթտիքճէ թարագը պուլմուշ, վէ քէնտուսի տախի ազըլանէ հարէքէթ իթմէքլիկի պիլտիկինտէն, տահա զիեատէ նուֆուզ ու թէէսսիրի արթմըշ տըր։ Մէրգում քէնտի գուվվէթինի, սայիր Ռուսիա պէյլէրինին մաղլուսպյյէթլէրի ուղրունտա սարֆ իթմէյիպ, իլլա, կէրէք քէնտույի բահաթսըզ իթմէքլիք գուտրէթինէ մալիք օլան գօշիուլարը գուվվէթինի թահտտ ու թատիլ, վէ կէրէք խաթար միշահէտէ իթմէքտէ օլտուղու Պիւյիւք-Պուլղարիսթանին թէսալլութունտան վիգայէյէ սարֆ իթմիշ տիր։ Նասը քի, մէմալիքի էթրաֆընտա չօզալմագտա օլան թայիֆէլէր, քէնտի գօրգուսունու մուֆիպ օլտուղլարընտան, զատֆլարընա իհթիեաճ կէօրմիշ, վէ 1164ի սէնէսինտէ, պիրատէրի Խարօսլաֆ վէ Էվլատը Իզիասլաֆ իլէ պիլիթիֆագ, մուհարէպէյէ մէյտան օգումուշ տուր։ Վէ, կէրէք գուվվէթինին քէսրէթինտէն, կէրէք օրտուսունուն նիզամ ու ինթիզամընտան, վէ կէրէք ասաքիրի ճէսուրլուղունտան, տաշիմա զաֆէր իզրէ պուլունմուշ տուր։ Տէյիլ եալընըզ քէնտի իսլագը, իլա պիզգաթ եէնիպ թահթը իթտաթընա ալտըզը խալգլար տախի, տայիսա հագգընտա հիսսանի թէվէճճիհ կէօսթէրտիքլէրինտէն, հալիյէ հիքմէթի կիւնտէն կիւնէ քէսպի ազամէթ իթմիշ, վէ մուզայիրի օլարագ գիյէֆ չէհրի իսէ, ասլա պէշ վէ զայէֆտէն պէրի օլամատըզընտան, տիշարը խարապկյյէթ օլտուղու կիպի, Նովկորօտ չէհրի տախի, կէրէք տախիլի բահաթլըգ եիզիւ կէօրէմէյիպ, վէ կէրէք տայիսա թէպտիլի հիքմտար իյէմէքտէ օլտուղունտան, պիր գօշու տէվվէթին, եանի Շեվէտ տէվվէթինին իզրէրինէ հիճուսա հազըրլանտըզը կէօրիլմիշ տիր։

Անտրէնին մագսէտի էվվէլի, քեաֆֆէյի Ռուսիա պէյլիքէրինի քէնտի թահթը իտարէսինէ ալմագլըգ օլուպ, վէ Քիյէֆ վէ Նովկորօտ չէհիրլէրի ֆէլաքէթլէրի իսէ, մէրգումուն չու մագսէտի հուսուլինէ եարտըմ իթմէքտէ պուլունմուշլար իսէ տէ, էօմրինիսի պունա քեաֆի օլուպ օրմանճաղը չէյլէ տուրսուն, գուհուրա կէլէն էն ալչագճա ճինայէթլէր տախի, հանաթ թէլինի գաթ իյլէմիշլէր տիր (սէնէ 1170)։

Անտրէնին զէվճէսի, Պոեար Գուշգանը դըզը օլուպ, վէ մէրգում Գուշգա իսէ, գաթլ իտիմիշ օրմաղին, Անտրէ մէրգումուն էվլատլարընա, եանի դաեընլարընա, վէ ալէքսանտրա ժօսքիմէ, բէք չօգ խիլիքլէր իթմիշ իսի իսէ տէ, պունլարտան պիրի, դաթլէ չաեան պիր ճինայէթտէ պուլունմուշ, վէ Անտրէ տախի, օլ վագթլարտա տէրքեար օլան, վէ էն պիւյիւք սընըֆլարտան պուլունան պիր թագգըմ գանը դաթիլ ատամարա պիր էօրնէք օրմադ իզրէ, մուամէլէյի չէտիտէ իճրասընա լիզում կէօրմէսի ճիհէթլէ, մէրգումուն իտտիմընա հիքմէթիպ, վէ մուճիպինճէ իճրասը կէօրիլմիշ իսի։ Ժօսքիմ, քէնտի սահիպ ճինայէթ պիրատէրի պաշընա կէլէն պու միճագաթ իզրէրինէ, գալպէն թէէսսիֆ իտէրէք սիքիթ իսկէնք եէրտէ, վէ քէնտի բէտէրինին էօլիմիւնտէ իսէ, Անտրէնին հիչ պիր գապահաթը օրմասընընը պիլտիկի թագտիրտէ, ատալէթ ու հագպանկյյէթի ունուտարագ, եալընըզ տուզդուսունա միհթէպէճ իթմիշ, վէ ահալը ինթիգամա դալգըշարագ, քէնտույի պիր գաչ նէֆէր, քէնտի պիրատէրի կիպի ճանիլէրտէն օլուպ, վէ սէրբեա տախի միհթալիգ օլանչարտան պիր դաչ քիչկի քէնտի թարաֆընա գապանմըշ, վէ Անտրէյի իտամ դարար վիրմիշլէր տիր։ Չինքի, մէրգումուն բէկֆիզլէրի տախի, պիր կիւն միսթահագ օլտուգլարը ճէքզարընը չէքէճէքլէրի դօրգուսունու չէքմէքտէ օլտուգլարընտան, մէրգումուն նէյէթի ֆասիտսինէ, քէմալի մէմնունյյէթլէ իսթիհագ իթմիշլէր տիր։ Անտրէ օլ հէնկեատտէ Պոզոլիուպոֆտա պուլունտուղունտան, մէրգուման ճանիլէր, պիրլիքտէ քէնտիլէր կիպի եէկիրմի նէֆէր տահա պէսքեարլար ալարագ, կիճէյէյին սէրաեընա կէրմիշլէր, էվվէլա ազըզտան իպարէթ օլան պէքճիլէրի էօլտիւրմիշլէր, վէ պատէհումէրգումուն եաթագ օտասընա գատար չըգմըշլար, վէ եանընտա պիր ուշագտան պաշգա քիմսէ պուլունմասընը հալտէ եաթըպ ուեուսմագտա իքէն, գաբուսունու գըրմըշլար, վէ իշէրույէ կիրէրէք իւզէրինէ հիճուսա իյլէմիշլէր տիր։ Կէրչի պու արատա Անարէ ուեանարագ պիլահա գօշմուշ տուր, լաքին, խայինին պիրի, էվվէլինտէն գուրուլմուշ օլան թէրթիպ մուճիպինճէ, գըլըճընը աշըրմըշ օլտուղունտան, պիչարէ թէհիտէսթ գալմըշ, վէ պու ճիւմլէ իլէ տախի զայրէթի պագուէյ ալարագ, գարշը գօյմուշ, վէ իլք գարշըսընա չըգանը եէրէ սէրմիշ, վէ արգատաշլարը տախի գարանլըգտա մէրգումու Անարէ տիր զանընյա, իւզէրինէ իշիշէրէք թէկֆ իյլէմիշլէր տիր։ Ֆագաթ սօնրատան եանընտագ գալարընը Ֆէհմ իյլէտիքլէրինտէ, պիթիւն պիթիւն քիր զաղալ օլարագ, ճիւմլէթէն պիրլիքտէ, Անտրէնին իւզէրինէ տիշմիշլէր, վէ գըլըճ վէ մըզրագա մէճրուհ գըլմըշլար տըր։ Վէ էօլտիւ զանն իտէրէք չէքիպ հավլուեա կէօթիւրտիքտէն, վէ պիր թարաֆտա պըրագըլգտան սօնրա ուգագանմըշլար տըր։ Հալ պու քի պիշարէ Անտրէ էօլմիշ օլմաեընպ, վէ ագը պաշընա կէլտիկինտէն, գուվվէթինի թօրլաեարագ, սիւրիւնէ սիւրիւնէ մէրտիվէնէ տօղրու կիթտիկինի, սըզլաեընլարը սէոինտէն հիսս ու ֆարգ իթտիքլէրինտէն, վէ տիւչար օլաճագլարը թէհլիքէյի այն էլ եագըլին կէօրտիքլէրինտէն, անինտէ կէրի տէօնէրէք, մէչալէլէր եագմըշլար, վէ գանլարը իզինտէն մէրգումու պուլարագ, բարէ բարչա իյլէմիշլէր տիր։

Պոզոլիուպոֆ էհալիսի, պու ճինայէթ իւզէրինէ, ախազը ինթիգամ պօրճունու իֆայի տիշինէճէք եէրտէ, մէրգումուն սէրաեընը, վէ վէրիվ թահսիլտարլարընը տախի գօնագլարընը եաղմա իթմիշլէր տիր։

Ադատան իքի կիւն կէչտիքտէն սօնրա, Անտրէնին խըտմէթճիլէրինտէն պիր սատըզը, պիր պաղչէ իչինտէ, վէ չըսչըպլագ քէօրէքլէր վէ գուշլար էօնիւնտէ գալմըշ օլան էֆէնտիսի նաչէսինի թօրլամըշ, քիվիսէյէ նագլ իթմիշ տիր։ Վէ ճէնազէսի տախի, ալայըզ օլարագ տէֆն իտիլմիշ տիր։ Կէրչի Վլատիմիր չէհրի էհալիսի, պու ճինայէթտէն սօլաեը զիեատէսկյյէ միհթէէսսիր օրմուշ տուր, լաքին, ասլա ախազը ինթիգամ վագիֆէսինի տիշինիպ իճրա իթմէտիկինտէն, պիթթասլի սահիպ ճինայէթլէր տէ, պիրա ֆիհթուր քէնտի քէյֆլէրինէ տէվամ իյլէմիշլէր տիր։

Անտրէնին վէֆաթընտան սօնրա, պիրատէրի Միշէլ, Ռօսթօֆ, Սուզտալ վէ Բէրէիսլավվ էհալիլէրինին իճթիհատլը, կէրչի Վլատիմիր պէյի ինթիհսապ օլունմուշ տուր։ Լաքին մէրգումուն, միւտտէթի հիքմէթի անճագ պիր սէնէ տէվամ իտէպիլմիշ տիր։ Չինքի, մէրգումուն եէկէնլէրի Խարօբօյդ իլէ Մսթիսլաֆ տայիսա վէ չիտտէթ իզրէ ալէյհինտէ տիշմիշլէր տիր։ Մէրգում Կէպ իսմինտէ պիր էվլատ պըրագարագ վէֆաթ իթմիշ, վէ խալգտա, մէրգումուն բէտէրինի քիրսիսինէ կէչմէսինի արզու իյլէմիշ, վէ ուսուլտէն տախի պուլունմուշ տուր։ Ֆագաթ իճրասը միւմքին օլամամըշ տըր (սէնէ 1176)։

Եուրի սիլսիլէսինտէն, սինինճէ պիւյիւք սօն էվլատը Վսէվոլօտտան պաշգա քիմսէ գալմամըշ օլտուգտան պաշգա, խալգընտա մուհասապէթինի ճէլպ իթմիշ օլտուղունտան, արայի ումումյյէ իլէ, Ռուսիա պաշգէյիկինէ ինթիհսապ օլունմուշ, վէ հէր նէ գատար, մէրգում ուզուն միւտտէթ, եանի օթուզ եէտի սէնէ հիքմէթ քիրսինտէ գալմըշ իսէ տէ, չու միւտտէթտէ չաեանը իթինա պիր վագա պուլունմասը, ֆագաթ հարպ զայէսինտէն իպարէթ օլտուղունտան, նագլյյէթինտէն սարֆը նասը իսէրիզ։

Վսէվոլօտ 1212 սէնէսինտէ վէֆաթ իթմիշ, հէր քէս էսէֆ իյլէմիշ, վէ Ռուս միւվերիսիլէրի տախի մէրգումա Պիւյիւք իւնվանընը վիրմիշլէր տիր։

Վսէվոլօտուն պէմանը հիքմէթի, խաչակիրլէրին Իսթանպօլու զապթ ու թէսխիրի վագթինէ թէսատիֆ իթմիշ օլուպ, վէ Ռուսլար իլէ Եունանլար պէյնինտէ իսէ, մէվատտը տինյյէ վէ ումուրը թիճարյէ ճիհէթլէրիյէ պիւյիւք միւնասէպէթլէր պուլունտուղունտան, մէզքիւր վագա, Ռուսլար նէզտինտէ պիւյիւք էհէմմյյէթ եէրինի թուրմուշ տուր։

Վսէվոլօտուն վէֆաթընտան սօնրա, էվլատլարը, քէնտի թէրթիպի իւզրէ, եինէ մէմալիքի, պէյնէրինտէ թագսիմ իթմիշլէր, վէ Գօնսթանթէն, Ռօսթօֆուն, վէ Վլատիմիր, Մօսգանը, վէ Սվիաթօսլաֆ, Եուրիէֆին, վէ Իվան, Սթարօսուպուն, վէ Ժօրժտա Վլատիմիրին պէյլիքլէրինի իտարէյէ պաշլամըշլար իսէ տէ, սայքի հիչ պիրի այրը այրը քէնտի սէհմինտէն մէմնուն օլմատըգլարընտան, իշլէրինտէ հարպ աթէշլէրի ալէվլէնմէկէ պաշլամըշ, վէ կէրչի նիհայէթ իւլէմր սուլհ հասըլ օլմուշ տուր, լաքին չօգ սիւրմէտիկինտէն, պիրպիրինտէն խվֆ իթմէկէ պաշլամըշլար տըր։

Ժօրժ, պիրատէրի Գօնսթանթէնին, հուգուգ իտտատասընտա պուլունարաք, քէնտի թահթը հիքիմէթինտէ օլան Վլատիմիր պէյլիկինի էլտէ իթմէք նէյէթ ու մագսէտինտէ պուլունմասընտան շիւբհէ իտէրէք, մէրգում տայիմա պիր բագըպ վէ պիր տիշմէն նազարըյլա պագմագտա օլտուղունտան, մահվընը ֆիքրինտէ գուրմուշ, վէ քիչիք պիրատէրի Խարօսլաֆընն գուվվէթինի տախի քէնտի գուվվէթինէ պիրլէշտիրէրէք, թէպալյյէթլէրինտէ պուլունան հէր գամանան միւրէքքէպ օլտուղու, վէ սիլահ թութմագլըղա միւգթէտիր հէր ատամ տախիլտէ պուլունտուղու հալտէ, բէք ճէսիմ պիր օրտու բէյտա իթմիշ իսէ տէ, ասաքիրի սաեընը քէսրէթինէ նիսպէթլէ, էլպիսէ վէ իսլահա ճիհէթլէրիյէ բէք սէֆիլ պիր հալտէ օլուպ, վէ իշլէրինտէն չօգլար իսէ, հէնուզ հարպ եիզիւ կէօրմիշ օլմաղլարընտան, մէզքիւր օրտու պիր գուրու գալապալըգտան իպարէթ պուլունմուշ տուր, վէ Ժօրժ էօյէ պիր ինան չօղլուղունու պաշընտա պուլունմասընա մաղրուրլանտըզը թագտիրէք, վիւքէլա վէ իմմէրասը տախի համագաթ վէ թէքէպպիւր շարասընա մէսթուն օլտուգլարընտան, իյ ու իշրէթ վէ զէվգ ու սէֆահաթա իտրարը էվգաթա պաշլամըշլար, վէ կիւեա քէսսի ֆիեթուհաթ իյլէմիշլէր տիր կիպի, թէքմիլ Ռուսիաեը քէնտի պէյնէրինտէ ալըպ սաթըպ բայաշմըշլար, վէ հաթթա ագտը մուգավէէթ իտէրէք, վէ եէմինլէր տախի իլավէ իյլէյէրէք, իմզալամըշլար տըր։ Պունլար քէնտի ասկէրլէրինէ վիրտիքլէրի թալիմաթտա, դանղի ճինս վէ գանղի գանտան օլուր իսէ օլսուն, տիշմէնտէն հիչ պիրինի էսիր թութմաեընը, իլա թէէֆֆ ու հէլաք իյլէմէլէրինի էմր ու թէնպիհ, վէ մուճիպինճէ իթաաթ վէ իճրաաթտա պուլունմաեանլարընը գաթլ իտիլէճէքլէրինի տէ թէհտիտ իյլէմիշլէր տիր քի, Ժօրժ իլէ Խարօսլաֆընը պու էմր ու թալիմաթը ահքեամընճա, Գօնսթանթէն տախի բաաթ կէթիրիլտիկինտէ, ասլա հիւրմէթ վէ րիայէթ օլունմաեարագ, իտամ իտիլմէքլիկի իգթիզա իթմիշ տիր։

Մուհարէպէ 1217 սէնէսինտէ պաշլամըշ, վէ հէման ազ պիր կիւնտէն ֆիեթուհաթընը, ատիլ մէրգուման միւթէքէպպիրլէր վէ գարնտաշ խայինլէրի թարաֆընտա, իլա մուզայիրի օլարագ, Գօնսթանթէն թարաֆընտա գալըպը կէօրիլմիշ տիր։ Չէյլէ քի, մէրգումուն թարաֆընտա անճագ պէշ եիզ էլի թէկֆաթ վուգու պուլտուղու հալտէ, Ժօրժուն օրտուսունտա իսէ, գաշըպ չայլարտա պօղուլանլար, վէ օրմանլար իշինտէ էսէն եարալըլարտան մատտա, ատզուզ պին նէֆէր թէկֆաթ վուգու պուլմուշ տուր։ Ժօրժ ֆէնա սուրէթտէ մաղլուպ վէ մէյեուս օլտուղունտան, սիլահլարընը պիր թարաֆա ֆըրլաթմըշ, աթընը թէրք իլէ պաշգա պիր ատա պինմիշ, վէ կէօմկէք սիրաթ իզրէ գաչըպ քէնտույի մագարը հիքմէթի օլան Վլատիմիր չէհրինէ ատմըշ տըր։ Շէհրի մէզկուր խալգը իսէ, ասկէրին սաեընը չօգլուղունա կիրվէնէրէք, քէմալի էմնիյէթ իլէ գաֆէր խապրի պէքէմէքտէ օլտուղունտան, մէրգումուն ուզագտան սիրաթ իզրէ գօշմասընը կէօրտիքտէ, պիր խապէրճի վէ պիր միժատճի տիր զանն իյլէմէքտէ իքէն, հագըդաթի հալէ վագըֆի օլտուգլարընտա, թապաթիյլէ, աշուրի մէրթէպէ մահզուն վէ միքտատը օլարագ, թէճճիպ իյլէմիշլէր տիր։

Զաֆէրեապ օլան պէյլէր իսէ, քէնտի զայրէթ վէ չէճաաթլարը գատար, հատտի իթիաալ իզրէ պուլունմագլըղա տախի բիայէթ իթտիքլէրինտէն, մաղլուպլարը չէտտտ սուրէթտէ գօվալամագտան սարֆը նազար իլէ, Վլատիմիրէ տօղրու եէօրիւմիշլէր, վէ հէր նէ գատար ասկէրլէրի, չէհրի մէզկուր իզրէրինէ հիճուսմ իթմէքլիքի չէվգ ու կէրմիյյէթինտէ պուլունմուշլար իսէ տէ, Ժօրժուն ազ վագըֆտան թէպիմէ մէճալուր օլաճաղը իթիգատյյա, բուխսաթ վիրմէմիշլէր տիր, վէ ֆիլվագը տա իթիգատլարը թաստիգ օլունարագ, թէհի եէրտէ գան տէօքիլմէքտիզին, մէրգում եալընըզ ճանընա գըեբլմամասը, վէ քէնտուսինին ուէրպէսթ պըրագըլմասը բէճաաբյա թէպիմ օլմուշ տուր։ Հալ պու քի Գօնսթանթէն իլէ միհթէֆիգլէրի, ալիճէնապլըգտա տահա գիեատէ իլէրու կիտէրէք, մէրգումուն բէճալարընը թէմամիյլէ գապու իյլէտիքտէն պաշգա, գարտաշլըգ մուհապպէթինէ տախի բիայէթ իտէրէք, կիտիպ ֆամիլեասըյյա, սէֆայի խաթընը իզրէ իմրարը էվգաթ իտտպիլինի իչին, քէնտույէ մըգտարի քեաֆի էմրաք իհտա իյլէմիշլէր տիր։

Գօնսթանթէն, պու զաֆէրինտէն սէքիզ կիւն սօնրա, Վլատիմիր չէհրինէ սատագաթ եէմինի իթտիրմիշ, վէ Բէրէսլավ չէքիլմիշ օլան Խարօսլաֆ իւզէրինէ տօղրու եէօրիւմիշ տիր։ Մէրգում տախի տիշմէնին պէյլէ սիրաթ իզրէ մուվասէլէթինի կ՚օրտիքտէ, սուլհ թալէպինէ մէճպուր օլմուշ, վէ Գօնսթանթէն իսէ, օլ պապտէ տախի քէնտի ալիճէնապլըգընը իպարագ իյլէյէրէք, բույի մուվաֆֆագաթ կէօսթէրմիշ տիր։

Գօնսթանթէնին սինինճէ քիչիքքիկինէ բաղմէն, սըհհէթի եէրինտէ օլմաեընպ, վէ հէր վագթ էճէլինի եագընը կէօրմէքտէ օլտուղու կիպի, քէնտի էօլտիքտէն սօնրա, Ռուսիա մէմալիքինին եէնիտէն տիշարը ֆէլաքէթ օլարագ, էվլատլարընընը տախի քէնտի սէհիմէրինտէն մահրում գըլընաճագլարը իհթիմալի ազիմինի տիշինտիկինտէն, պու իքի ֆէնալըգընը տախի էօնինիս էվվէլինտէն ալմագ նէյէթիյլէ, պիրատէրի Ժօրժուն եինէ տօսթլուղունու միւրատ իյլէմիշ, վէ մէրգումուն մէմալիքինի, եինէ քէնտույէ իտտէ իյլիմէքլիկի գարար վիրմիշ, վէ մէրգումու նէզտինէ ճէլալ իլէ, քէմալ մէրթէպէ հիւրմէթ վէ իքրամ իթմիշ, վէ Վլատիմիր վէ Սուզտալ պէյլիքլէրի իչին քէնտույէ մէլիի ահտ թայեին իտիպ, վէ էվլատլարընը տախի անըն համիյյէթ ու հիմայէսինէ իհալէ վէ թէսլիմ իյլէտիքտէն ճիւզի պիր վագրթ սօնրա, եանի 1219 սէնէսինտէ, վէֆաթ իյլէմիշ տիր։

Մութլու՛ մէրգում Գօնսթանթէնէ քի, վաթանընընն տիշար օլաճաղը խարապկյյէթ կիրտապընը կէօրմէզտէն էվվէլ կէօզլէրինի զարամըշ տըր։ Չունքի, Ռուսիա սօնրատան գանլարա պօեանընպ, վէ իսմինի տախի թանընմասընը հալտէ, Շարգընթա պիր ուճունտան զուհուր իլէ հիճուսմ իտէն եէնի պիր տիշմէնին զէնճիրլէրինի թաշընմագլըղա թապիաթտէն մահքիամ պուլունմուշ տուր։

ՖԱՍԼԸ ԽԱՄԻՍ

Թաթարլարըն իլք հիճուսմարը։—Ռուսիանընը մէմալիքի։—Ճինկիզխան։—Մէրգումուն ֆիեթուհաթլարը։—Ռուսիա պէյլէրինին թաթարլարա գարշը զուհուրա կէլէն պիհուտտէ սայ ու զայրէթլէրի։

(1219 սէնէսինտէն 1238 է գատար)

Սրատան ճիւզի պիր վագրթ կէչտիքտէ, Ռուսիատա տէհշէթլու մէնզարէլէր զուհուրա կէլմէկէ պաշլամըշ տըր։ Զաթէն խամի պիկ տէհշէթ վիրմէքտէ օլան պիր տիշմէն, Ռուսիա իւզրինէ հիճուսմ իյլէմիշ տիր։ Վէ Ռուսիա պէյլերի իսէ, պիթթիեն գուվվէթլէրինի պիր եէրէ թօպլանարագ, վէ զամանտաեը տախի եալընընը պիր ատամընն իհտիսինէ վիրէրէք, իպնարը մուգավէմէթ չալըշմագ եէրտէ, պիր չօգ պէյլիքլէրէ միանգամ պուլունարագ զայիֆլէնմիշ օլտուգլարընտան, հալիյէ տիշմէն տէ զալէպէ իյլէմիշ տիր։

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԻ
ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ